

KIRSAL ALANDA YOKSULLUKLA MÜCADELEDE SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMAYI TEŞVİK FONU

Nermin AKYIL

nermin.akyil@aile.gov.tr

Yoksulluk Olgusu

Yoksulluk; “insanların ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli kaynağa sahip olmaması durumu”, “mutlak asgari refah düzeyinin altında kalma durumu” “yaşamda kalabilmek için gerekli mal ve hizmetlere olan ihtiyaçların karşılanamaması durumu” olarak tanımlanmaktadır.

Dar Kapsam-Asgari yaşam standardına erişilememe durumu

Küreselleşme süreci ile birlikte dünya genelinde yaygınlaşarak temel sorunlardan biri haline gelmiştir.

Yoksulluk Olgusu

- ❖ Düşük gelir düzeyi,
 - ❖ Yetersiz ve dengesiz beslenme ile sağlıksızlık,
 - ❖ Sosyal yalıtım ve düşük sosyal katılım,
 - ❖ Psikolojik ve ekonomik bireysel güvensizlik,
 - ❖ Şoklara açıklık,
 - ❖ Risk ve belirsizliğe cevap verememe,
 - ❖ Doğal çevrenin bozulması,
 - ❖ Sosyal çevrede kısır döngü,
- olgularının bir bütün olarak yaşandığı toplumsal sorun alanı olarak algılanmaya başlanmıştır.

Günümüzde

En geniş anlamıyla değerlendirilen **YOKSULLUK**;

- ❖ Yaşanan ekonomik ve politik krizlerle birlikte sosyo-ekonomik hak ve özgürlüklerin anlam ve kapsam bakımından daraldığı bir süreç olarak kabul edilmektedir.

Kırsal Kalkınma

- ❖ Kırsal kalkınma, kırsal toplumların ekonomik ve sosyal amaçlar ile gelişmiş toplum statüsüne dönüştürüldüğü bütünleşik bir süreçtir.
- ❖ Bu dönüşüm sağlanırken kırsal toplumların ekonomik, sosyal ve kültürel yapıları ve bu yapılar arasındaki ilişkilerin daha iyi bir konuma getirilmeye çalışılmasıdır.

Kırsal Kalkınma

- ❖ Kırsal kalkınma temelinde, kent-kır arasındaki sosyo-kültürel ve ekonomik farklılıkların optimum bir dengeye kavuşturulmasını,
- ❖ kırsal nüfusu yerinde kalkındırmayı,
- ❖ göç ve istihdam sorunlarını yerinde çözmeyi amaçlayan politik bir tercihtir.
- ❖ **Amaç:** kırsal toplulukların ekonomik, toplumsal ve kültürel olanaklarını geliştirmek ve böylece kırsalda yaşayan kişilerin de ülke gelişmişliğinden ve refahından yerinde kalarak pay almasını sağlamaktır

T.C.
AİLE VE
SOSYAL POLİTİKALAR
BAKANLIĞI

TARİHÇE

TC

BAŞBAKANLIK

Sosyal Yardımlaşma ve
Dayanışmayı Teşvik Fonu
Genel Sekreterliği

TC

BAŞBAKANLIK

Sosyal Yardımlaşma ve
Dayanışma Genel Müdürlüğü

TC

AİLE ve SOSYAL POLİTİKALAR
BAKANLIĞI

Sosyal Yardımlar Genel
Müdürlüğü

1986

3294 sayılı
Kanun

2004

5263 sayılı
Kanun

2011

633 sayılı
KHK

T.C.
AİLE VE
SOSYAL POLİTİKALAR
BAKANLIĞI

KURUMSAL YAPI

Türk Kamu Yönetiminde kendine özgü yapı/ Yönetişim

SYGM'NİN GÖREVLERİ

Yoksullukla Mücadele ve Sosyal Yardım Alanında Strateji Oluşturmak

- Ulusal Yoksullukla Mücadele Stratejisi oluşturma çalışmalarını koordine etmek
- Yeni kapsayıcı sosyal yardım programları oluşturmak ve uygulamak

Sosyal Yardım Programları ile yoksulluğu ve yoksulluğun etkilerini azaltmak

- Kısa Vadeli Strateji / Gıda, Yakacak, Barınma, Sağlık, Afet, Aşevi Yardımları
- Orta ve Uzun Vadeli Strateji / Eğitim Yardımları ve Proje Destekleri

Objektif Yararlanma Ölçütleri ve Merkezi Sosyal Yardım Veri Tabanı oluşturmak

- Sosyal Yardım yararlanıcılarının tespiti için nesnel ölçütler geliştirmek
- Kamu, Yerel Yönetim ve STK'lar tarafından yapılan yardımları tek merkezi veri tabanında toplamak ve izlemek

Kamu kaynakları ile verilen tüm sosyal yardımları yürütmek ve Genel Sağlık Sigortası Gelir Testini Yapmak

- 633 sayılı KHK ile 2022 Yaşlılık ve Özürlü Maaşları
- 1 Ocak 2012 itibarıyla Yeşil Kart uygulaması sona ermiştir / Genel Sağlık Sigortası için ihtiyaç duyulan Gelir Testini Vakıflarımız yürütüyor

3294 sayılı Kanunu uygulamak

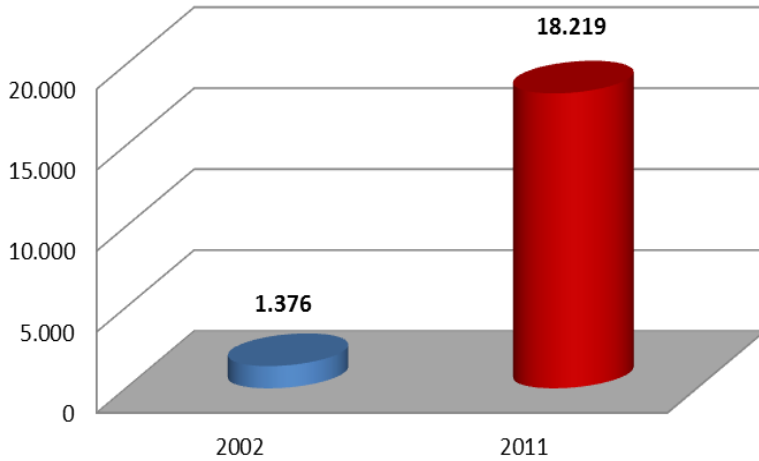
- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu kaynaklarını toplamak
- SYD Vakıflarının norm kadro standartlarını ve yardım kriterlerini tespit etmek

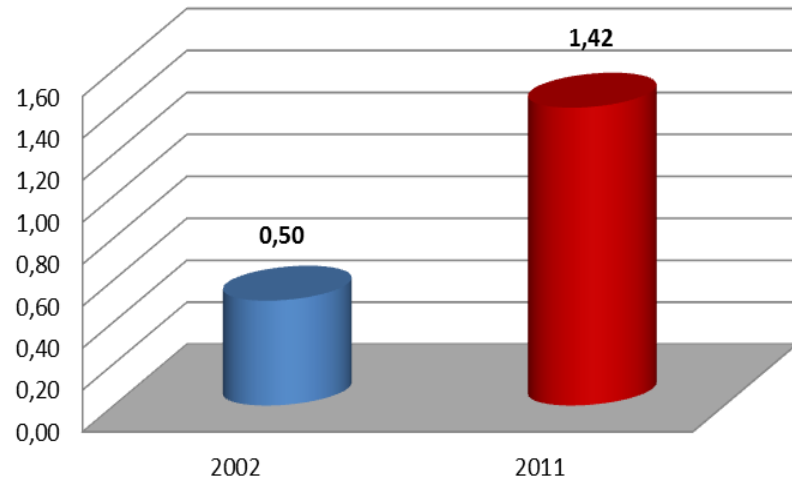
T.C.
AİLE VE
SOSYAL POLİTİKALAR
BAKANLIĞI

SOSYAL HARCAMALAR

AKTARILAN KAYNAK (MİLYON TL)

GSYİH ORANI (%)

SOSYAL YARDIM VE HİZMET HARCAMALARI

T.C.
AİLE VE
SOSYAL POLİTİKALAR

SOSYAL YARDIM HARCAMALARI	2012 Yıl Sonu Aktarılabak Kaynak Tahmini (TL)
2022 SAYILI KANUN	2.709.732.610,98
EĞİTİM YARDIMI	708.447.489,20
ŞARTLI EĞİTİM VE SAĞLIK YARDIMLARI	752.214.257,00
GENEL SAĞLIK SİGORTASI GİDERLERİ	4.331.228.711,16
SAĞLIK YARDIMLARI	12.549.741,00
BARINMA YARDIMI ve SOSYAL KONUT	229.289.707,00
TEK SEFERLİK YARDIM	75.000.000,00
EŞİ VEFAT ETMİŞ KADINLARA YÖNELİK DÜZENLİ YARDIM PROGRAMI	330.582.500,00
PROJE DESTEKLERİ	394.538.110,00
PERİYODİK TRANSFERLER ve DİĞER YARDIMLAR	941.788.807,05
SYGM YARDIM TOPLAMI	10.485.371.933,39
VGM	36.648.767,00
MEB BURSLARI	304.503.618,61
KREDİ VE YURTLAR KURUMU BURSUS	828.141.209,70
TKİ + TTK	697.784.000,00
SOSYAL YARDIM TOPLAMI	12.352.449.528,70

SOSYAL YARDIM VE HİZMET HARCAMALARI

T.C.
AİLE VE
SOSYAL POLİTİKALAR
BAKANLIĞI

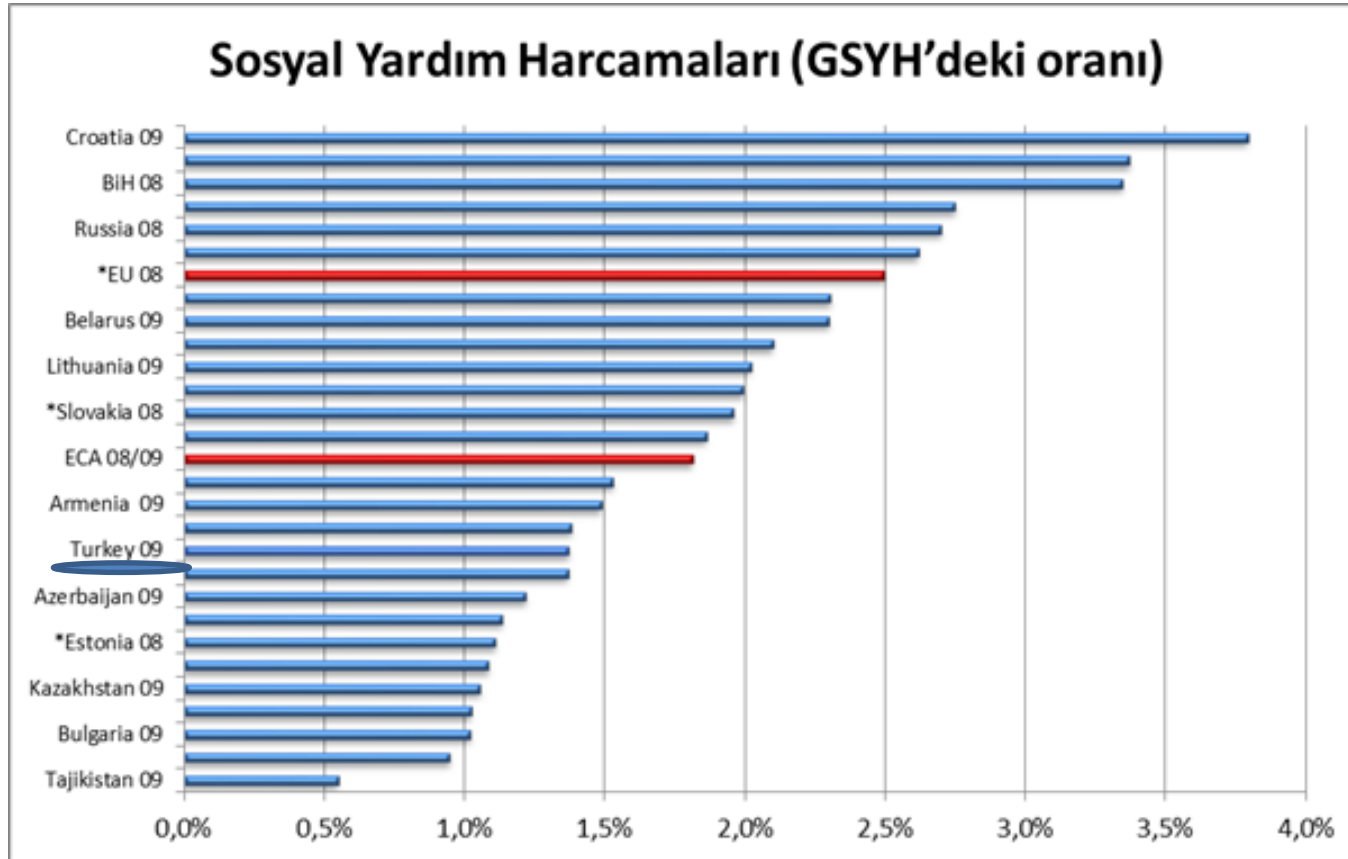
SOSYAL HİZMET HARCAMALARI	2012 Yıl Sonu Aktarılabak Kaynak Tahmini (TL)
EVDE BAKIM AYLIĞI HİZMETLERİ	2.946.048.000,00
ASPB SOSYAL HİZMET (*)	1.888.338.300,00
TAZMİNAT NİTELİĞİ TAŞIYAN ÖDEMELER (Vazife Malulü, Şehit yakını, köy korucusu vs)	515.000.000,00
MEB ÖZEL EĞİTİM (engelli öğrencilere yönelik eğitim)	997.047.700,00
SOSYAL HİZMET TOPLAMI	6.346.434.000,00

(*) Yatılı ve gündüzlü kurumsal hizmetlerden faydalanan çocuk, genç, yaşlı ve engellilere ilişkin giderleri içermektedir.
(Özel bakım ve rehabilitasyon hizmetleri dahil, MEB Özel Eğitim giderleri dahil değildir.)

T.C.
AİLE VE
SOSYAL POLİTİKALAR
BAKANLIĞI

DÜNYADA SOSYAL YARDIM HARCAMALARI (2009)

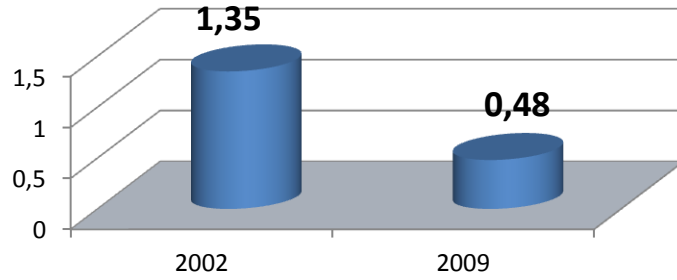

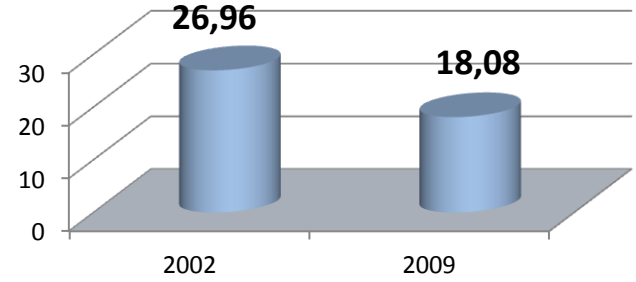
T.C.
AİLE VE
SOSYAL POLİTİKALAR
BAKANLIĞI

YOKSULLUK ORANLARI

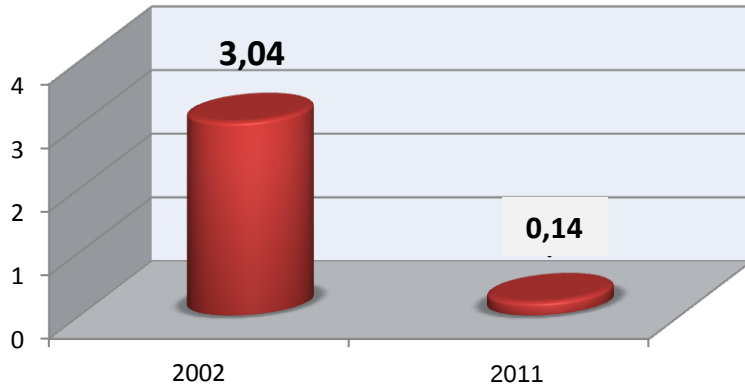
GIDA YOKSULLUĞU (%)

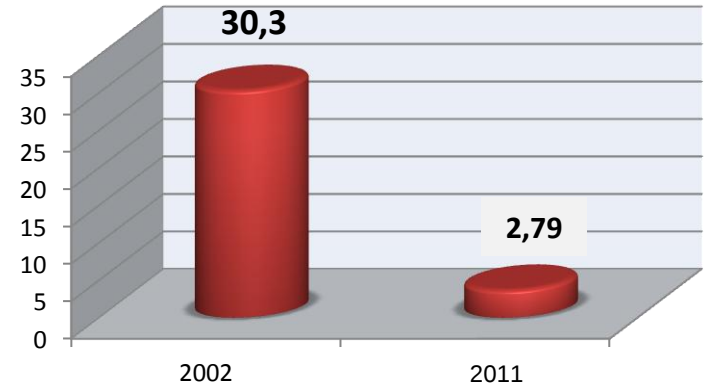
GIDA VE GIDA DIŐI YOKSULLUK (%)

2,15 DOLAR ALTINDA YAŞAYAN (%)

4,3 DOLAR ALTINDA YAŞAYAN (%)

T.C.
AİLE VE
SOSYAL POLİTİKALAR
BAKANLIĞI

Yoksulluk Oranları 2002-2011

Yöntemler	Fert yoksulluk oranı (%)									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007(*)	2008	2009	2010	2011
	TÜRKİYE									
Kişi başı günlük 2,15 \$'ın altı ⁽¹⁾	3,04	2,39	2,49	1,55	1,41	0,52	0,47	0,22	0,21	0,14
Kişi başı günlük 4,3 \$'ın altı ⁽¹⁾	30,30	23,75	20,89	16,36	13,33	8,41	6,83	4,35	3,66	2,79
	KENT									
Kişi başı günlük 2,15 \$'ın altı ⁽¹⁾	2,37	1,54	1,23	0,97	0,24	0,09	0,19	0,04	0,04	0,02
Kişi başı günlük 4,3 \$'ın altı ⁽¹⁾	24,62	18,31	13,51	10,05	6,13	4,40	3,07	0,96	0,97	0,94
	KIR									
Kişi başı günlük 2,15 \$'ın altı ⁽¹⁾	4,06	3,71	4,51	2,49	3,36	1,49	1,11	0,63	0,57	0,42
Kişi başı günlük 4,3 \$'ın altı ⁽¹⁾	38,82	32,18	32,62	26,59	25,35	17,59	15,33	11,92	9,61	6,83

Yoksulluk sınırı yöntemlerine göre fert yoksulluk oranları, 2002-2011

(1) Satınalma gücü paritesine (SGP) göre hesaplama yapılmıştır. 2011 yılı için 1 \$'ın SGP'ne göre karşılığı yaklaşık 1 TL kullanılmıştır.

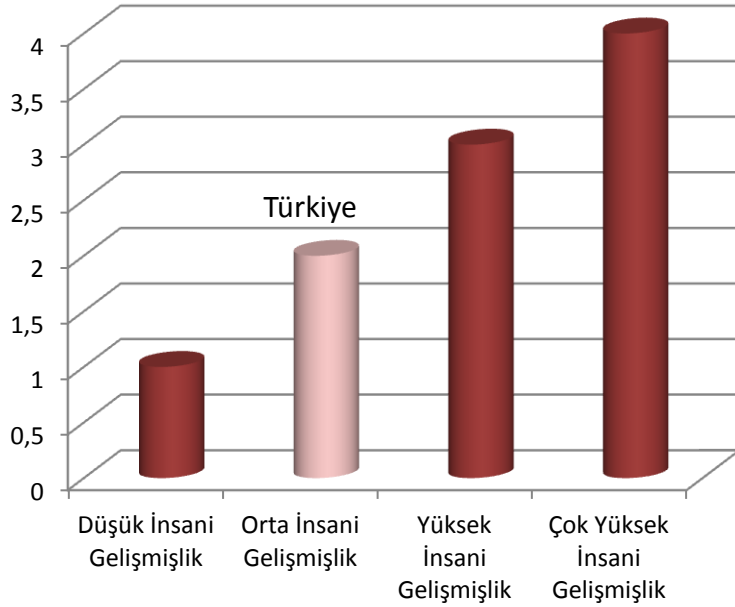
(*) 2007 yılından itibaren yeni nüfus projeksiyonları kullanılmaktadır.

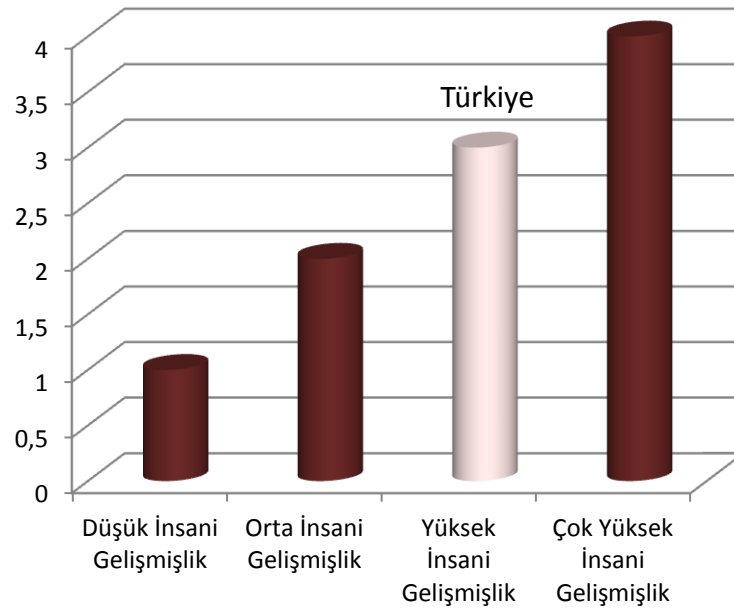
T.C.
AİLE VE
SOSYAL POLİTİKALAR
BAKANLIĞI

İNSANİ GELİŞME (UNDP)

2002

2011

T.C.
AİLE VE
SOSYAL POLİTİKALAR
BAKANLIĞI

FAALİYETLER

SOSYAL YARDIM PROGRAMLARI

- AİLE YARDIMLARI
- EĞİTİM YARDIMLARI
- SAĞLIK YARDIMLARI
- ÖZÜRLÜ YARDIMLARI
- ÖZEL AMAÇLI YARDIMLAR

PROJE DESTEKLERİ

- KIRSAL ALANDA SOSYAL DESTEK PROJESİ (KASDEP)
- GELİR GETİRİCİ PROJELER
- SOSYAL HİZMET PROJELERİ
- GEÇİCİ İSTİHDAM PROJELERİ
- TOPLUM KALKINMASI PROJELERİ

2012 YILINDA BAŞLANAN YENİ PROGRAMLAR

- EŞİ VEFAT ETMİŞ KADINLARA DÜZENLİ NAKDİ YARDIM PROGRAMI
- 2022 ÖZÜRLÜ VE YAŞLI AYLIKLARI
- GENEL SAĞLIK SİGORTASI PRİM DESTEKLERİ

T.C.
AİLE VE
SOSYAL POLİTİKALAR
BAKANLIĞI

SOSYAL YARDIM PROGRAMLARI (2003-2012 EYLÜL)

AİLE YARDIMLARI	
Gıda Yardımları 1 Milyar 316 Milyon TL	İhtiyaç sahibi ailelerin gıda ve giyim gibi temel ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla Ramazan ayı ve Kurban Bayramı öncesinde yılda iki kez yapılmaktadır.
Barınma 173,8 Milyon TL TOKİ işbirliğinde 691 Milyon TL	Oturulamayacak derecede eski, bakımsız ve sağlıksız evlerde yaşayan muhtaç vatandaşlara evlerinin bakım ve onarımı için ayni veya nakdi olarak yapılan yardımlardır.
Yakacak 15,4 Milyon Ton kömür	Türkiye Kömür İşletmelerinden sağlanan kömür, SYD Vakıfları aracılığı ile ihtiyaç sahibi ailelerin kışlık yakacak ihtiyacının karşılanması amacıyla hane başına en az 500 kg. olmak üzere dağıtılmaktadır.

T.C.
AİLE VE
SOSYAL POLİTİKALAR
BAKANLIĞI

SOSYAL YARDIM PROGRAMLARI (2003-2012 EYLÜL)

EĞİTİM YARDIMLARI

Şartlı Eğitim Yardımı

**2,2 milyon öğrenciye yapılan
toplam yardım miktarı 2 Milyar
13 Milyon TL**

Maddi imkânsızlıklar nedeniyle çocuklarını okula gönderemeyen ailelere, çocuklarının okula devam etmeleri şartıyla, “Şartlı Eğitim Yardımı” yapılmaktadır.

Ödemeler doğrudan **anneler adına açılan hesaplara** yapılmaktadır.

Kız çocukları için daha yüksek tutarda yardım yapılmaktadır.

Ücretsiz Ders Kitapları

1 Milyar 97 Milyon TL

İlköğretim öğrencilerinin ders kitapları ücretsiz verilmektedir.

Eğitim Materyali

802,6 Milyon TL

Her eğitim-öğretim yılı başında, ilköğretim ve lisede okuyan fakir ve yardıma muhtaç ailelerin çocuklarının önlük, ayakkabı, çanta, kırtasiye gibi temel okul ihtiyaçları karşılanmaktadır

T.C.
AİLE VE
SOSYAL POLİTİKALAR
BAKANLIĞI

SOSYAL YARDIM PROGRAMLARI (2003-2012 EYLÜL)

EĞİTİM YARDIMLARI	
Öğle Yemeği Giderleri (Taşımali eğitimden yararlanan öğrenci) 1 Milyar 512 Milyon TL	MEB ile işbirliği içinde taşımali eğitim uygulaması kapsamında, okulların bulunduğu merkezlere taşınan yoksul öğrencilere öğle yemeği verilmektedir.
Özürlü Öğrencilerin Okullarına Ücretsiz Taşınması 40 bin öğrenci için 260 Milyon TL	Özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin okullara erişiminin sağlanması amacıyla MEB ile işbirliği içinde destek sağlanmaktadır.
Öğrencilerin Ev Kiralama veya Taşıma , 44 yurt (7310 kapasiteli) için toplam 79 milyon TL	Taşımali sistem dışında kalan ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin ulaşım, barınma vb. ihtiyaçlarına yönelik destek verilmektedir.

T.C.
AİLE VE
SOSYAL POLİTİKALAR
BAKANLIĞI

SOSYAL YARDIM PROGRAMLARI (2003-2012 EYLÜL)

SAĞLIK YARDIMLARI

Tedavi Destekleri

78 Bin vatandaşımız için 934,47 Milyon TL

Yoksun vatandaşlarımızın ödeme güçlerini aşan ilaç ve tedavi giderleri karşılanmaktadır.

Şartlı Sağlık Yardımı

910 Milyon TL 1 milyonun üzerinde çocuk bu yardımlardan yararlandı.

Nüfusun en yoksul kesiminde yer alan ailelere 0-6 yaş arası çocuklarını düzenli olarak sağlık kontrollerine götürmeleri şartı ile düzenli yardım yapılmaktadır.

Ayrıca Gebe bayanların doğumlarını hastanede gerçekleştirmeleri ve düzenli olarak doktor kontrolüne gitmeleri şartıyla Gebelik yardımları yapılmaktadır.

Ödemeler doğrudan anneler adına açılan hesaplara yapılmaktadır.

T.C.
AİLE VE
SOSYAL POLİTİKALAR
BAKANLIĞI

SOSYAL YARDIM PROGRAMLARI (2003-2012 EYLÜL)

ÖZÜRLÜ YARDIMLARI

Özürlü İhtiyaç Yardımı

Yıllık ortalama 1.300
vatandaşımız için 16,7 Milyon
TL

Yoksul özürlü vatandaşların topluma uyumunu kolaylaştıracak her türlü araç gereç ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik yürütülen bir sosyal yardım programıdır

ÖZEL AMAÇLI YARDIMLAR

Aşevleri

49 aşevinde yıllık ortalama
30.000 vatandaşımız için 74
Milyon TL

Aşevleri, işsizliğin ve yoksulluğun belirgin olarak yaşandığı yerlerde, yaşlı, özürlü, kimsesiz ve muhtaç vatandaşlarımıza günlük sıcak yemek verilmesi amacıyla işletilmektedir.

Afet Yardımları

3 Bin 748 vatandaşımız için 55
Milyon TL

Deprem, sel, yangın gibi afetlerden zarar gören vatandaşlarımıza destek verilmektedir.

SOSYAL KONUT PROJESİ

- TOKİ ile işbirliği içinde yürütülüyor
- 1+1 (100 TL geri ödemeli) ve 2+1 (130 TL geri ödemeli) konutlar
- 270 ayda (22,5 yıl) geri ödeme
- **12 bin konut tamamlandı**
- 40 bin konut için protokol yenilendi
- Sözleşme tutarının tamamı vatandaş tarafından ödenmedikçe ve 10 yıl geçmedikçe satılamaz
- 2023 Hedefi 100 bin konut
- Projede başvuru kriterleri arasında 30 yaş ve üzeri olma şartı aranırken **eşi vefat etmiş olan çocuklu kadınlarda bu durum aranmaz.** Ayrıca babası veya hem babası hem de annesi vefat etmiş yetim bekâr kadınlarda yaş şartı 25 yaş ve üzeri olarak belirlenir.

T.C.
AİLE VE
SOSYAL POLİTİKALAR
BAKANLIĞI

PROJE DESTEKLERİ (2003-2012 Eylül)

Alt Programlar	Desteklenen Proje Sayısı	Desteklenen Kişi/Aile Sayısı	Aktarılan Kaynak (TL)
Kırsal Alanda Sosyal Destek Projesi	1.102	74.557	957.570.815
Gelir Getirici Küçük Ölçekli Projeler	18.213	99.989	352.495.011
Geçici İstihdam Proje Destekleri	747	8.550	10.100.000
İstihdama Yönelik Beceri Kazandırma Eğitimleri	510	16.278	12.741.332
Koyunculuk Proje Destekleri	220	695	8.012.507
Sosyal Hizmet Proje Destekleri	3.343	1.370.451	97.856.297
Süt Sığırcılığı Proje Destekleri	496	2.768	31.268.855
Toplum Kalkınması Proje Destekleri	233	179.164	53.770.261
Genel Toplam	24.864	1.752.452	1.523.815.077

PROJE DESTEKLERİNDE KADINLARA YÖNELİK POZİTİF AYRIMCILIK

Proje destek programlarında kadınlara yönelik pozitif ayrımcılık yapılarak yoksulluk riski yüksek olan kadınların desteklenmesi ile toplum hayatına “aktif” ve “üretken” olarak katılımının sağlanması hedeflenmektedir. Bu kapsamda;

- Vakıflara ayrılan yıllık proje kotalarının %30’u kadar ek kota, sadece kadınlara veya ortakların yarısından fazlasının kadın olduğu grup bazlı projelere ayrılmaktadır.
- Kadınların bireysel olarak desteklendiği projelerin veya ortakların yarısından fazlasının kadın olduğu grup bazlı projelerin geri ödeme döneminin son yılında yapılacak değerlendirmelere göre başarılı görülen projelerin son bir yıllık geri ödemeleri hibe edilmektedir.

SOSYAL YARDIM-İSTİHDAM İLİŞKİSİNİ KURULMASI ÇALIŞMASI

Sosyal yardım alan ve başvuru yapan kişiler SOYBİS ve Bütünleşik Sosyal Yardım Hizmetleri Bilgi Sistemi üzerinden İŞKUR veri tabanına kaydedilmektedir.

Nisan 2011-Eylül 2012 dönemi arasında **847 bin kişinin** kaydı yapılmıştır.

İŞKUR tarafından yönlendirilen bu kişilerden;

- **15.069** kişi işe yerleştirilmiş,
- **11.959** kişi kursa alınmış,
- **36.242** kişinin İşsizlik Sigortasından faydalanması sağlanmıştır.

T.C.
AİLE VE
SOSYAL POLİTİKALAR
BAKANLIĞI

Nitelikli Hizmet Sunumunu Sağlayan Projeler

- Bütünleşik Sosyal Yardım Hizmetleri Projesi
- Sosyal Yardım Bilgi Sistemi (SOYBİS)
- Sosyal Yardım Yararlanıcılarının Belirlenmesine Yönelik Puanlama Formülünün Geliştirilmesi Projesi
- Türkiye’de uygulanan Şartlı Eğitim ve Şartlı Sağlık Yardımları Programı’nın Değerlendirilmesi Projesi
- Coğrafi Bilgi Sistemleri

SONUÇ

- ❖ Yoksulluk yalnızca ekonomik değil aynı zamanda sosyal ve siyasal sonuçları da olan çok boyutlu bir sosyal olgudur.
- ❖ Toplumsal huzur ve barışın sağlanması açısından yoksullukla mücadele son derece önem arz etmekte, bu bağlamda uluslararası politikaların geliştirilmesi ve hem ulusal hem de küresel düzeyde kalkınmanın sürdürülebilir kılınması bir amaç olarak ön plana çıkmaktadır.

Kırsal kalkınma;

- ❖ Kent-kır arasındaki sosyo-kültürel ve ekonomik farklılıkları en aza indirmesini,
- ❖ Kırsal nüfusu yerinde kalkındırılmasını,
- ❖ Kırsal yoksullukla mücadele edilmesini,
- ❖ Sanayileşme, eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, barınma, ulaşım, çevre ve istihdam alanlarında da kırsal alanların geliştirilmesini

hedefleyen politikaların uygulanmasını gerektirmektedir.

SONUÇ

Yoksullukla mücadelede en önemli sosyal politika aracı olarak, insani yoksunluğun oluşmadığı ideal bir ortam yaratma faaliyetlerini ifade eden alan olarak “sosyal yardım” görülmektedir.

Genel Müdürlük;

- Aile ve sağlık yardımları ile temel ihtiyaçların karşılanmasını,
- Eğitim yardımları ile yoksulluğun kısır döngüsünün kırılmasını,
- Gelir getirici projeler ile çalışabilir durumda bulunan yoksul kişilerin kendi işlerini kurarak geçimlerini sağlamaları ve sürdürülebilir gelire kavuşturulmasını,

hedeflemektedir.

Bu kapsamda Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen sosyal yardım uygulamaları temel teşkil etmekte bu uygulamalar aynı zamanda kırsal kalkınmaya da fayda sağlamaktadır.

SONUÇ

- ❖ Sosyal devletin hayat bulduğu en önemli sosyal politika aracı olan sosyal yardım uygulamaları yoksullukla mücadele konusunda temel teşkil etmektedir.
- ❖ Kırsal yerlerde yaşayanların yoksulluk riski fazla olduğu göz önünde bulundurularak, sosyal yardım politikaları belirlenmekte ve uygulamalar kır-kent ayrımı baz alınarak hayata geçirilmektedir.
- ❖ **Yoksullukla mücadele aynı zamanda kırsalın da gelişmesine katkı sağlamaktadır.**

T.C.
AİLE VE
SOSYAL POLİTİKALAR
BAKANLIĞI

TEŞEKKÜR EDERİM ...

www.aile.gov.tr